

NÚMERO DE CRITERI: CRI0001/13

Òrgan: Direcció General de Tributs

Data d'eixida: 20/02/2013

Qüestió plantejada:

Equiparació dels membres de les unions de fet formalitzades de la Comunitat Valenciana als cònjuges a l'efecte dels tributs cedits per l'Estat a la Comunitat Valenciana.

Normativa:

- Llei 5/2012, de 15 d'octubre, de la Generalitat, d'unions de fet formalitzades de la Comunitat Valenciana.
- Llei orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes (LOFCA).

Jurisprudència:

- Sentència 6/1983 del Tribunal Constitucional, de 4 de febrer.
- Sentència del TS de 24/05/1996.

Contestació:

La Llei 5/2012, de 15 d'octubre, de la Generalitat, d'unions de fet formalitzades de la Comunitat Valenciana regula els drets i deures dels membres de les unions de fet formalitzades, entenent per aquestes les formades per dues persones que, amb independència del seu sexe, convisquen en una relació d'afectivitat anàloga a la conjugal, i que complisquen els requisits d'inscripció en el Registre d'Unions de Fet Formalitzades de la Comunitat Valenciana. Aquesta llei, tal com indica la seua exposició de motius, es dicta a l'empara de les competències exclusives que l'article 49.1 1a i 2a de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana atorga a la Generalitat.

En el capítol VI, sota la rúbrica "Altres efectes de la unió de fet formalitzada", l'únic article estableix diverses matèries competència de la Generalitat en les quals els membres de les unions de fet registrades tindran la mateixa consideració que els cònjuges. Aquests supòsits, estableix el preàmbul de la llei, "obeeixen a l'aplicació de les recomanacions internacionals anteriorment mencionades i tenen el propòsit d'evitar situacions de discriminació o desigualtat injustificada".

Així, l'article 15 de la Llei 5/2012 disposa:

"Article 15. Altres efectes de la unió de fet formalitzada

Les persones que integren les unions de fet formalitzades tindran la mateixa consideració que els cònjuges als efectes següents:

1. La regulació de la funció pública que és competència de la Generalitat, quant a llicències, permisos, situacions administratives, provisió de llocs de treball i ajuda familiar.
2. Els drets i obligacions de dret públic establits per la Generalitat en matèries de la seua competència, com ara normes pressupostàries, indemnitzacions, subvencions i tributs autonòmics.
3. Quant als drets a percebre pensions de viudetat i a les indemnitzacions per accidents laborals o malalties professionals, caldrà ajustar-se a allò que s'ha disposat per la legislació aplicable en cada cas."

Centrant l'anàlisi en l'àmbit fiscal, l'article 15.2 equipara els membres de les unions de fet registrades als cònjuges a l'efecte dels "drets i obligacions de dret públic establits per la Generalitat en matèries de la seua competència, com ara (...) tributs autonòmics".

La controvèrsia se centra a dilucidar si, d'acord amb la redacció del mencionat article 15.2, són aplicables a aquests els beneficis fiscals que la Llei preveu per als cònjuges, per a això és necessari determinar si els beneficis fiscals són "drets de dret públic establits per la Generalitat en matèries de la seua competència".

Sobre això, el Tribunal Constitucional, en la Sentència 6/1983, relativa a la vulneració del principi constitucional de seguretat jurídica provocada per la regulació, via decret llei, d'una reducció dels beneficis fiscals en la contribució territorial urbana, al·lega, davant de l'argumentació del demandant, que consisteix en el fet que la reducció de beneficis legalment adquirits i reconeguts li queda constitucionalment vedada al Decret llei (article 86 de la Constitució) per afectar els drets, deures i llibertats dels ciutadans, que:

"Les normes que estableixen exempcions o reduccions tributàries creen certament situacions jurídiques individualitzades en favor dels beneficiats. Es pot discutir doctrinalment quina és la naturalesa del poder jurídic que s'atribueix als subjectes, als quals la norma prevé que se'ls aplique l'exempció o la bonificació, però no hi ha dubte que en definitiva aquest poder consisteix a no satisfer un determinat tribut o a satisfer-lo en una quantia inferior a la prevista amb caràcter general. (...).

Al nostre judici (...) l'anomenat dret a l'exempció o a la bonificació tributàries és simplement un element de la relació jurídica obligacional, que lliga l'Administració i el contribuent (...). Per això, no es pot parlar clarament d'un autèntic dret a la bonificació tributària o al manteniment del règim jurídic tributari de bonificació,

que es puga entendre incorporat al patrimoni dels titulars del domini –en el nostre cas, a la propietat d'habitatges protegits– i del que aquests es pugen entendre privats en virtut d'una norma com el Reial decret llei 11/1979.”

Per tant, les exempcions, bonificacions i altres beneficis fiscals no són *per se* drets, sinó elements del tribut, que limiten el deure tributari del destinatari del benefici en relació als altres contribuents, en la quantia del benefici concedit i que, per tant, necessiten –tal com recorda el Tribunal Suprem en la Sentència de 24/05/1996– la prèvia existència d'un supòsit de subjecció al tribut, per la qual cosa queden subsumides dins d'aquest.

Conclòs, per tant, que els beneficis fiscals no són “drets de dret públic” sinó elements de l’“obligació de dret públic” en què consisteix el tribut, tornant a la redacció de l'article 15.2, resulta que les “obligacions de dret públic **establides per la Generalitat** en matèries de la seua competència” no pot sinó referir-se en l'àmbit tributari, exclusivament, als tributs propis establits per aquesta a l'empara dels articles 133.2 de la Constitució Espanyola i 17.b de la Llei orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes (LOFCA), sense que, en cap cas, es puga entendre respecte dels tributs cedits per l'Estat a les comunitats autònomes, en la mesura en què aquests es defineixen en l'article 10.1 de la LOFCA com “els **establits** i regulats per l'Estat, el producte dels quals corresponga a la comunitat autònoma”, raó per la qual, per si no fóra prou, no tenen el caràcter legal de “**tributs autonòmics**” que exigeix el precepte, sinó de tributs estatals.

Finalment, cal tindre en compte que el precepte en qüestió no es refereix, com sí que ho fa respecte de les “normes pressupostàries”, a les “normes tributàries” establides per la Generalitat en l'àmbit de les seues competències, sinó als “tributs autonòmics”, per la qual cosa, tenint en compte les consideracions anteriors i la dicció literal del precepte, *lege data*, no és possible una eventual extensió del precepte a les normes autonòmiques aprovades per la Generalitat en l'àmbit dels tributs cedits a l'empara del que es disposa en la LOFCA i en la Llei 22/2009, de 18 de desembre, per la qual es regula el sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb estatut d'autonomia, i es modifiquen determinades normes tributàries.